

Reflexions del Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya en relació amb el projecte Eurovegas

Atesa la manca d'informació concreta i veraç i arran de la polèmica generada durant les últimes setmanes al voltant de la potencial ubicació del projecte Eurovegas a la comarca del Baix Llobregat, el Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya (COAMB) considera oportú fer les següents reflexions, que qüestionen l'interès públic del projecte, la seva compatibilitat amb els valors ambientals i socials de Catalunya, i la transparència del procés de presa de decisió.

Si es decideix que l'activitat té un interès estratègic per al país i que cal tirar-la endavant, serà necessari justificar i raonar adequadament aquest interès per al bé comú així com l'elecció de l'emplaçament, i caldrà assegurar la participació ciutadana en el procés de presa de decisió, tal com preveu la legislació vigent. Només així es garantirà, que des del punt de vista global de la sostenibilitat (ambiental, econòmica i social), la ubicació del projecte Eurovegas a Catalunya és la millor alternativa possible.

Per tot l'exposat, el Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya EXPOSA:

En relació amb el procés d'elecció del lloc

En comptes de l'elecció unilateral d'una ubicació potencial per al projecte, considerem necessari respectar l'esperit del procediment d'avaluació ambiental estratègica (AAE) definit en la Llei 6/2009, de 28 d'abril, que transposa la Directiva 2001/42/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 27 de juny, relativa a l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes sobre el medi ambient.

En aquest sentit, és indispensable discutir obertament les alternatives, entre les quals cal preveure —però no només— l'anomenada *alternativa zero* (és a dir, la situació en la qual el projecte no arribaria a executar-se). Aquesta anàlisi ha de valorar si l'actuació proposada és compatible amb el manteniment dels valors ambientals, socials i econòmics de l'emplaçament, així com amb els preceptes establerts en el planejament territorial i en diversos plans sectorials de protecció. A més a més, tal com estableix la Unió Europea, en aquest procés d'avaluació la participació de tots els agents socials és fonamental per legitimar qualsevol decisió.

A més, el fet que un projecte com aquest s'estigui discutint sense passar per un procés públic d'avaluació ambiental estratègica posa en qüestió, debilita i deslegitima tota la feina que s'ha fet en les darreres dècades a Catalunya en matèria d'ordenació territorial i protecció i millora del paisatge, així com la legislació en matèria ambiental i els avenços cap a un model sostenibilista.

En relació amb la caducitat dels grans espais monofuncionals i les implicacions ambientals que generen

Volem remarcar la caducitat de planificar grans espais monofuncionals (com podria ser-ho Eurovegas), especialment si generen grans desplaçaments de persones —la qual cosa comporta implicacions en termes de consum d'energia i emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) associades al transport. En el cas d'Eurovegas, no pot tractar-se d'un centre monofuncional suburbà que atreu ciutadans de la Regió Metropolitana de Barcelona —que hi arriben per mitjà de transport col·lectiu o privat—, sinó que pren una dimensió d'abast internacional i atreu fluxos de persones de diferents procedències.

La gestió dels residus municipals de l'Àrea Metropolitana, especialment de les fraccions resta i rebuig, és molt complexa; l'execució d'un projecte d'aquestes característiques incrementaria la generació de residus municipals i assimilables i, per tant, n'augmentaria les dificultats de gestió.

Així doncs, les implicacions d'aquesta mena d'espais, intensius quant a consum d'energia i aigua, generació de residus, emissions de GEH i contaminants, entre altres, posen de manifest els límits dels sistemes naturals i la capacitat de càrrega de la Regió Metropolitana i dels recursos dels que hauria de dependre (abastament energètic i d'aigua, infraestructures de tractament de residus, etc.). De fet, els *criteris de planejament territorial*, publicats fa ja alguns anys pel propi Govern de Catalunya¹ alerten d'aquest perill i estableixen uns preceptes totalment oposats als que es plantegen amb un espai com seria Eurovegas: evitar la segregació espacial de les àrees urbanes, protegir els espais agraris i naturals, i fer de la mobilitat un dret i no una obligació, entre molts altres.

En relació amb la importància estratègica del lloc *proposat* (el Delta del Llobregat), pels seus valors agroecològics

Segons es desprèn de la poca informació disponible, es proposa que el projecte Eurovegas s'emplaci a la comarca del Baix Llobregat, dins del seu Parc agrari, en terrenys amb un innegable valor de connectivitat ecològica i que són clau per garantir la viabilitat dels espais naturals protegits del Delta del Llobregat. Aquest valor ha estat reconegut al Pla territorial metropolità de Barcelona, que inclou els terrenys *proposats* dins del Sistema d'espais oberts de protecció especial. De fet, l'estreta relació funcional d'aquests terrenys amb els espais d'interès natural i del propi Delta, inclosos a la xarxa Natura 2000 com a zona d'especial de protecció per a les aus, els atorga una importància estratègica per assegurar la funcionalitat ecològica del Delta de Llobregat.

El valor estratègic dels terrenys també s'associa a la producció agrícola de proximitat que ofereixen, atès que són sòls d'òptima qualitat agronòmica, a més de la seva importància com a espais oberts dins de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Tampoc s'ha d'obviar l'impacte que tindria una actuació com aquesta en les funcions i els recursos que garanteix el delta del Llobregat a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (recàrrega d'aqüífers, protecció de riscos naturals, etc.).

En relació amb la infravaloració dels valors d'aquest indret per part del Govern, la manca d'informació i transparència, i la necessitat d'implicar el tercer sector ambiental des de l'inici

Es porti o no a terme, la presumpta tria d'aquest emplaçament per part del Govern de la Generalitat per a un projecte d'una magnitud considerable ja ha tingut efectes ambientalment i socialment negatius. Per una banda, ha obert la possibilitat que es proposin projectes en terrenys similars, ja que s'han menystingut obertament uns valors naturals i ecològics de primer ordre legalment protegits des de fa anys per la normativa catalana, nacional i internacional. També s'han obviat, fins i tot de manera més absoluta, els valors agronòmics, socials, econòmics, paisatgístics i d'altra índole, amb un menor rang de protecció.

Per una altra banda, la discussió sobre la idoneïtat de l'emplaçament ha estat emboirada per la manca d'informació i de transparència del Govern. Aquesta absència real de debat ha agreujat l'escissió que existeix entre la societat civil i els poders públics i la desafecció creixent de la societat catalana envers la política. En aquest sentit, el COAMB demana al Govern de la Generalitat que apliqui el dret d'accés del

1

http://www20.gencat.cat/docs/ptop/Home/Departament/Plans/Plans%20territorials/criteris_densevolupament_programa_planejament.pdf

públic a la informació ambiental, el principi de transparència administrativa i el dret d'accés a la documentació des de l'inici del procés de presa de decisió en relació a aquest projecte i altres d'interès públic, tots ells drets plenament integrats a les polítiques de la Unió Europea, i que s'han transposat a la normativa espanyola². També s'insta a aplicar la normativa sobre responsabilitat ambiental, en relació amb la prevenció i la reparació de danys ambientals, que determina que els ciutadans poden sol·licitar a l'administració pública la informació de què disposi sobre els danys ambientals i sobre les mesures per evitar-los, prevenir-los o reparar-los.

Per democratitzar i legitimar l'interès públic del projecte, el procés de presa de decisió hauria d'integrar les dimensions ambiental i territorial, però també la social. En aquest sentit, el tercer sector ambiental, per mitjà del conjunt d'entitats sense ànim de lucre que treballen per protegir i millorar el medi ambient, hauria de jugar-hi un paper cabdal com a element vertebrador de la societat civil catalana.

En relació amb la compatibilitat del projecte amb els valors socials i ambientals desitjats per a Catalunya i amb el desenvolupament de l'economia del coneixement

Amb independència dels beneficis econòmics que pugui generar, no es pot obviar la problemàtica social vinculada a la naturalesa i les dimensions d'aquest tipus de projecte. És evident que les activitats que s'hi poden dur a terme no fomenten els valors de la sostenibilitat, l'equitat i la justícia ambiental³. De fet, la proposta no s'ajusta als principis de *l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya* (aprovada pel Govern català l'agost de 2010), sobretot pel que fa a les directrius sobre planejament territorial i urbanisme i als objectius estratègics fixats.

La proposta d'una activitat d'aquesta mena no és incompatible amb la promoció de la recerca i la innovació, però sol·licitem al Govern de la Generalitat la inversió dels mateixos recursos per potenciar una economia del coneixement basada en activitats creatives i productives, fonamentades en els potencials propis i amb un esperit eco-innovador clar; una economia verda que segueixi l'esperit de Rio+20 per així evitar la fuga de talent dels professionals altament qualificats, el consegüent empobriment del capital humà i intel·lectual del país i la dedicació a tasques de menor valor afegit.

En relació amb l'oferiment obert del COAMB per a qualsevol suport i assessorament ambiental per a Eurovegas i projectes similars

Finalment, des del Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya, aprofitant el gran potencial dels nostres professionals i el nostre reconeixement oficial, oferim tot el suport i l'assessorament necessaris per contribuir a portar a terme aquelles iniciatives que tinguin com a objectiu promoure un futur basat en els principis de la sostenibilitat, la modernitat i la innovació, sense necessitat d'imposar cap projecte que deixi de banda la legislació existent i l'opinió del tercer sector. Manifestem així la nostra voluntat de formar part del procés de valoració d'aquest projecte i/o d'altres projectes amb efectes ambientals i socials destacats que puguin plantejar-se en el futur, essent reconeguts pel Govern de Catalunya com un dels interlocutors vàlids per determinar i avaluar els aspectes ambientals des de l'inici.

---

² Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient

³ *Equitat ambiental a Catalunya. Integració de les dimensions ambiental, territorial i social a la presa de decisions*, M.Ortega i M.Calaf. Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (2010)